

Posudek oponenta diplomové práce

Oponent diplomové práce: PhDr. Zdeněk Křivánek, CSc.

Diplomová práce Václavy Mráčkové (studium pedagogiky předškolního věku - kombinovaná forma studia) má název "Zápasy o školskou reformu v období první republiky se zvláštním zřetelem k předškolní výchově".

Diplomová práce je citlivě obsahově vyvážená. U autorky lze ocenit velice kultivovaný styl vyjadřování.

V práci je věnována v prvních kapitolách velká pozornost teoretickým východiskům našeho meziválečného reformního pedagogického hnutí.

Autorka zdůrazňuje vliv Darwinovy evoluční teorie na vývoj pedagogického myšlení v 19. a 20. století. Jako významné postavy myslitelů, kteří měli důležitý vliv na rozvoj reformního hnutí, na posun školy od sociocentrismu k pedocentrismu, eventuálně při hledání kompromisu mezi těmito názorovými směry, jsou uváděni zcela oprávněně Herbert Spencer, Lev Nikolajevič Tolstoj a Ellen Keyová. Při zpracování výstižných charakteristik uvedených autorů přichází autorka i se zajímavými, ne běžně uváděnými poznatky.

Mezi průkopníky předškolní institucionální výchovy vyzdvihuje autorka zvláště Roberta Owena, Marii Pape-Carpentierovou a Friedricha Fröbela. Autorka sice upozorňuje na to, že Pape-Carpentierová byla proti tomu, aby se děti seznamovaly s triviem již od 2 až 3 let, ale jen letmo se zmiňuje o přístupu Pape-Carpentierové k triviu u starších předškolních dětí.

U Herbart a u Fröbela autorka vyzdvihuje zajímavou skutečnost, že jejich původní názory, v nichž bylo živé sepjetí s přirozeným rozvíjením dítěte, byly až jejich pokračovateli dovedeny do formálních systémů. U Fröbela autorka upozorňuje na jeho názory na samočinnost dítěte a hru. Jak uvádí autorka, podle Fröbela "je úkolem vychovatele nezasahovat do vývoje dítěte, přivádět je k rozvoji vlastního nadání a odstraňovat překážky v jeho cestě." (23. str. dipl. práce.) To zní ovšem velice moderně.

Důkladně se probírají počátky předškolní výchovy v českých zemích. Podrobné zpracování pedagogických teorií z přelomu 19. a 20. století a 1. poloviny 20. století vytváří solidní základnu pro pochopení různých směrů reformního pedagogického hnutí u nás v období 20. a 30. let.

Kromě širšího pohledu na vývoj legislativy a rozvíjení československého školství po roce 1918 se autorka věnuje vůdčím osobnostem pedagogického reformního hnutí (Václav Příhoda, Otakar Chlup, Jan Uher), jejich reformním plánům a sporům o školskou reformu.

Zpracování problematiky reformních snah v předškolní pedagogice mezi roky 1918 a 1938 má svá východiska v kapitolách o počátcích předškolní výchovy v českých zemích a o osobnostech, které se podílely na vzniku a rozvíjení předškolní institucionální výchovy u nás (J.V. Svoboda, M. Riegrová-Palacká,

Práce prokázala hluboké autorčino proniknutí do zkoumané problematiky, schopnost analyzovat a synteticky zpracovat rozsáhlý literární a dokumentační materiál.

Výborne

V Praze dne 24.4.2008